

## Интелигенцията масово бягала на Запад от „хубавото“ на соца

Написано от Христо Христов  
Понеделник, 06 Февруари 2017 19:37

---



В края на 60-те години и началото на 70-те години на ХХ век бягствата на представителите на научния, техническия и творчески елит в НРБ са били масови и дори създаденото през 1967 г. Шесто управление на ДС за борба с идеологическата диверсия не е могло да спре напълно този процес.

Това разкрива архивен документ на Шесто управление на ДС, който **desebg.com** публикува онлайн.

Той представлява строго секретна справка относно: Изменилите на родината през 1969-1971 г. по линия на научната и художествено-творческата интелигенция и е от декември 1971 г.

Справката е изготвена от отдел 01 „Интелигенция“ на Шесто управление на ДС и съдържа изключително показателна статистика за бягствата на представители на българските интелектуални среди.

Напускането (легално или нелегално) на оградения с телени огради социалистически лагер по съветски образец от страна на български граждани и незавръщането им в страната е третирано като престъпление.

Режимът на БКП и репресивният ѝ апарат наричат хората, избрали свободата пред тоталитарно управление, невъзвращенци или именници на родината. Тези бягства

Въпреки строгия режим, наложен от Държавна сигурност, за посочения период Шесто

## Интелигенцията масово бягала на Запад от „хубавото“ на соца

Написано от Христо Христов  
Понеделник, 06 Февруари 2017 19:37

---

управление на ДС признава, че общо 32 представители интелигенцията са напуснали страната. Те са една сравнително постоянна константа към онзи период от общия брой на бегълците от „хубавото“ на социализма в НРБ, които годишно варират между 200 и 300 души.

Шесто управление посочва, че по професии 32-мата бегълци се разпределят така:

- Научни работници (физици, инженери, биолози) – 5 души;
- Лекари и медицински специалисти – 8 души;
- Артисти и оркестранти – 10 души;
- Художници – 2 души;
- Писатели – 1;
- Журналисти – 1;
- Преподаватели – 1;
- Кинотехници – 2;
- Студенти по ВУЗ от изкуства – 2.

От тях 19 са изпратени в чужбина служебно, а 12 – по частен път.

Това обаче се оказва, че не е пълната статистика, защото, както самото Шесто признава, по данни на Министерството на народното здраве за 1969-1971 г. от окръзите в страната са изменили други 26 здравни работници, които се очертават като най-активното съсловие, непримирило се с лъжите за по-добър живот на комунистическата върхушка.

Интересното е, че 11 от тези бегълци са членове на самата БКП, но очевидно и на тях живота по времето на соца, им е дошъл в повече и не са могли да го изтърпят. Други 80 музиканти и артисти, работили в Югославия са били с просрочени договори.

Шесто управление на ДС се опитва да ограничи бягствата по линия на интелигенцията, като отбелязва, че през 1971 г. те са само 6, в резултат на „засилената профилактична дейност и взетите допълнителни мерки“.

# Интелигенцията масово бягала на Запад от „хубавото“ на соца

Написано от Христо Христов  
Понеделник, 06 Февруари 2017 19:37

Документът е включен в разширения вариант на сборника [„Държавна сигурност и българската интелигенцията“](#) на Комисията по досиетата, 2015 г.

Строго секретно! 10  
Б№: 11  
КРДОБГДРСБНА  
ДЕКЛАФИЦИРАН  
817  
от ЗДРДОБГДРСБНА

## С П Р А В К А

**ОТНОСНО:** Именниците на родинача през 1969-1971 г. по линия на научна и художествено-творческа интелигенция.

През последните три години - 1969/71 год. по линия на научна и художествено-творческа интелигенция са именници на родинача общо 32 души и студенти, които по професии се разпределят както следва:

Научни работници /ученици, инженери и биолози/ -5, лекари и мед. специалисти -8, артисти и оркестранти -10, художници -2, писатели -1, музикалисти -1, преподаватели -1, кинотехници -3 и студенти от ВУЗ по науките -2.

От тях 19 са били изпратени служебно в чужбина - комендантския, конгреси и специални и 12 по честен път - на евакуация, госкуване и придружаване на болни.

По данни от Министерството на народното здраве през посочения период от околните са назначени и други 26 медицински работници, изпратени по линия на "Технически" за оказване помощ на разнасящите се сирени /11 членове на БЩ и 15 безпертийни/.

Освен това е направено положение в някои изпитвателни станции в Гроссмайя в които работят над 80 артисти и оркестранти, на които договорите издаване са пророчени. На същите назети органи са принудени да продължават работността на персонала им, тъй като има опасност при даване на отна да се обявят за именници (неизвързани).

Анализът на данните показва:

Значителна част от именниците са от социално чувствителен произход, политически и морално неустойчиви личности, с авен-

# Интелигенцията масово бягала на Запад от „хубавото“ на соца

Написано от Христо Христов  
Понеделник, 06 Февруари 2017 19:37

---

2.-

характерни наклонности и болни карьеристични амбиции, търсещи по-голяма материална изгода на Запад ( 22 са от буржоазни и дребнобуржоазни семейства, 31 безпартийни и само 1 член на БКП).

Причините за тези прояви са различни, но най-често те са резултат на засилената антибългарска дейност от главните империалистически държави, на обработката и влиянието от страна на деца и дипломати от Запад, работещи за противника/ в САЩ са набелязали 8 души, Италия - 6, Англия, Франция и ГФР по 3, в Австрия и Швеция по 2 и др.).

Доняко през 1969 и 1970 г. имане едно прогресивно увеличение на измените ( 12 + 14 )ко през 1971 г.броят на същите значително намалява / само 6/. Този факт може да се обясни със засилената профилактична дейност и взетите допълнителни мерки от страна на партийните и административни институти и органите на НБР.

Болшинството от бягствата поштинята са осъществени от югославска територия - 17 или около 51%, нахо 13 от лицата са имали паспорти за друге социалистическа страна и 4 конкретно за Полскавия.

Бягствата са извършени главно с официално издадени за пътуване в чужбина документи. Има нито един случай на не-легално премияване на границата. Този начин до голяма степен затруднява нашите органи в разкриване на предварителните им замисли и изключва всякакви рискове за тяхния живот.

Нито един от бягствелите не е осъден, въпреки консумирането престъпно деяние и някои наложени материални санкции върху изчужденото им. Много малък е процента на обявените в България за изменници.

Допускаме,че числото на изменниците е по-голям, тъй като всички случаи не излияна понастоящем се уточняват от паспортния отдел и при нас тези данни не се сумират.

28.XI.1971 г. Н-К ОТДЕЛ I,У-НВЕ ЧИ ДС  
С о ф и я - полювник: \_\_\_\_\_